

BJELOVAR

LIT.: A. Horvat, O Bjelovaru — gradu ortogonalnog sistema, Bulletin JAZU, 1961, 1. — Z. Lovrenčević, Umjetnine u bjelovarskoj crkvi, Vijesti MK, 1964, 1. — J. Buturac, Povijest rimokatoličke župe Bjelovar, Slavonska Požega 1970. — K. Firingar, Varaždinski slikar bjelovarskih crkvenih slika iz 18. stoljeća, Vijesti MK, 1970, 5. — S. Kozul, Sakralni spomenici bjelovarskog područja, CCP, 1978, 2. — M. Medar, Kasnosrednjovjekovni nalaz u Bjelovaru, AP, 1981, 22. — J. Buturac, Povijesni počeci Bjelovara, Bjelovarski zbornik '90, Bjelovar 1990. — B. Gerić, Barokni kipovi povijesne urbane cjeline grada Bjelovara, Bjelovarski zbornik '91, Bjelovar 1991. A. Ht. i M. Med.

BLACA, naselje pustinjaka (eremita) na J strani otoka Brača. Osnovali su ga oko sred. XVI. st. poljički svećenici, koji su pobjegli pred Turcima. Sastavljen je od nekoliko manjih zgrada međusobno povezanih hodnicima i stepenicama, a građene su u različito doba. Crkva je prema očuvanom natpisu sagrađena u XVI. st., a u doba baroka je obnovljena. U Blaci se čuvaju velika knjižnica, portreti iz XVIII. st., nekoliko baroknih slika, zbirka starih pušaka blatačkih brodara za obranu od gusara, glagoljski misali i mala tiskara.

LIT.: N. Miličević, Povijesne crtece o Pustinji Blaca 1897. — D. Vrsalović, D. Domančić i K. Prijatelj, Kulturni spomenici otoka Brača, Brački zbornik, IV, Supetar 1960. — Pustinja Blaca, Split 1982. — Samostani otoka Brača, Bol 1993. N. B. B.

BLAGAJ (Turanj), ruševine utvrđenoga grada nepravilna tlocrta, s vrlo visokom pačetvorinastom glavnom kulom nad strmim kanjonom rijeke Korane. Podignuli su ga knezovi Blagajski, vjerojatno poč. XV. st., a jače utvrdili zbog navale Turaka 1574. Nakon uzmaca Turaka, obnovljen pod krajiškom upravom (1699), služio je u obrambene svrhe. Od 1865. grad je napušten.

LIT.: S. Gvozdanović-Sekulić, Blagaj na Korani, Bulletin JAZU, 1965, 1—3. A. Ht.

BLAGAJ (na Buni), tvrđava i naselje na izvoru rijeke Bune kraj Mostara, Hercegovina. Nalazi se na brdu *Humu*, po kojemu je cio kraj dobio naziv Humska zemlja i Zahumlje; jedan je od najbolje sačuvanih srednjovj. gradova. U VI. st. na ruševinama rim. tvrđave sagrađena je nova utvrda, koju pod imenom *Bona* spominje sred. X. st. K. Porfirogenet. U XV. st. feudalci Kosače pregrađuju ruševne zidove u zamak. Vojvoda Sandalj Hranić i herceg Stjepan Vukčić imali su u Blagaju svoje sjedište. Osnova grada je nepravilna oblika, a zidovi su mjestimice viši od 15 m. U gradu ili kraj njega stajala je u VI. st. crkva, od koje je sačuvan urešeni kapitel. Negdje ispod grada stajao je dvorac Kosača, a nedaleko od njega sudačka stolica koja se čuva u Zemaljskomu muzeju u Sarajevu. — U selu je više spomenika tur. arhitekture.

LIT.: M. Vego, Naselja bosanske srednjovjekovne države, Sarajevo 1957, str. 14—16. — D. Kovačević-Kojić, Gradska naselja srednjovjekovne bosanske države, Sarajevo 1978. R.

BLAGAJ (na Sani), srednjovj. grad iznad desne obale Sane nedaleko od Bosanskog Novog, Bosna. Imao je tvrđavu s podgrađem, u kojemu se spominje i crkva Sv. Grgura (1334). Grad je pripadao hrv. velikašima Babonićima koji su po njemu nosili pridjevnik Blagajski.

LIT.: Č. Truhelka, Stari gradovi, Sarajevo 1904.

R.

BLAŠKOVIĆ, Andrija, arheolog i povjesničar (Ivanić-Grad, 28. XI. 1726 — Zagreb, 30. III. 1797). God. 1743. stupio u isusovački red; predavao na

BLACA